

Bestuursdienst

Onderwerp Notitie "Stand van zaken aanpak Jongeren en schulden"

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	SR08.653948
ingek.	15 JUL 2008
class.	-2.07.51
te beh. door:	SR
kopie gez. aan:	dagmeest 10/7/08

Telefoon (050) 367 55 11 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk SZ 08.1652557

Datum 15 JUL 2008 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte mevrouw/heer,,

Met bijgaande notitie willen wij u informeren over de stand van zaken van de aanpak jongeren en schulden per 1 juni 2008.

Wij proberen met name door het inzetten van allerhande preventieve activiteiten de jongeren en hun ouders, maar ook intermediairs en schuldeisers, te bereiken. De vraag naar voorlichting is toegenomen, waardoor er meer duidelijkheid is over de mogelijkheden om schuldproblemen bij jongeren aan te pakken. We hebben er ook aan gewerkt om de drempel om consult te vragen te verlagen.

Naast het treffen van preventieve maatregelen zetten we waar mogelijk onze reguliere producten in, zoals informatie en advies, bemiddeling, schuldregeling, lening en budgetbeheer.

De eerste ervaringen met de pilot van de jongerenaanpak zijn positief. Via een laagdrempelig jongerenspreekuur slagen we erin om een groep jongeren met schulden daadwerkelijk te bereiken. Via de Eurocoaches en hun begeleiding lukt het ons om jongeren gemotiveerd te krijgen iets te ondernemen om hun financiële problemen aan te pakken. Hierdoor kunnen ze met een stabiele financiële situatie aan een werk- en/of scholingstrajecten beginnen. Uit de reacties van jongeren blijkt dat zij tevreden zijn over de aanpak, en met name over het maatwerk dat geboden wordt en over de financiële zaken die worden geregeld.

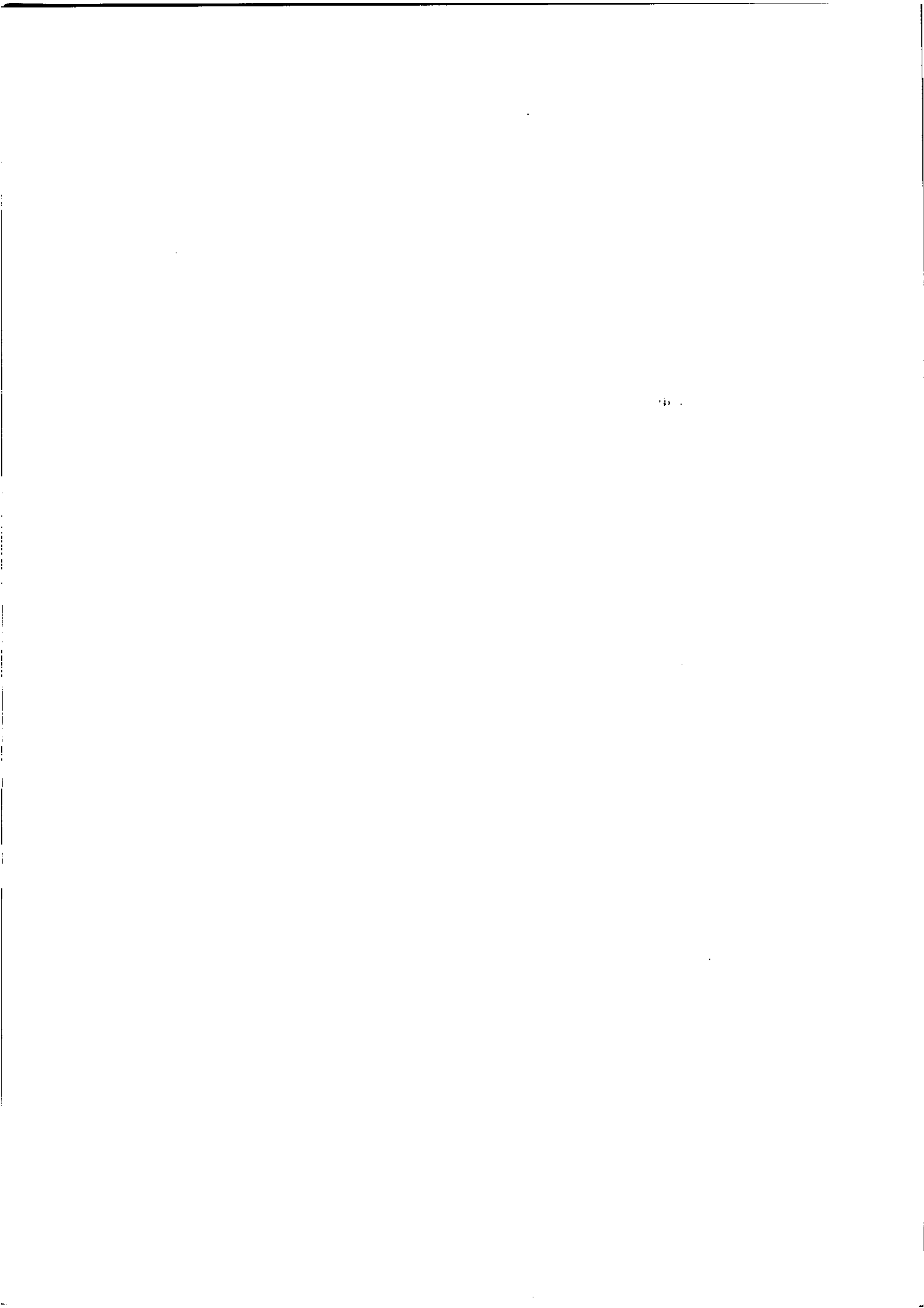
Ook de campagne 'Jouw schuld = jouw schuld' is goed van de grond gekomen. De campagne heeft inmiddels een reikwijdte van 24.000 leerlingen. Met de campagne hebben we de publieksprijs Aanpak Probematische Schulden gewonnen.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Aanpak Jongeren en Schulden
Stand van zaken

Juli 2008

Inleiding

Met de notitie 'Jongeren en schulden' hebben we uw raad in september 2007 geïnformeerd over wat we doen om de schuldproblematiek bij jongeren in Groningen te voorkomen dan wel aan te pakken. In deze brief geven we de stand van zaken per 1 juni 2008 weer.

Wij proberen met name door het inzetten van allerhande preventieve activiteiten de jongeren en hun ouders, maar ook intermediairs en schuldeisers, te bereiken. De vraag naar voorlichting is toegenomen, waardoor er meer duidelijkheid is over de mogelijkheden om schuldproblemen bij jongeren aan te pakken. We hebben er ook aan gewerkt om de drempel om consult te vragen te verlagen.

Naast het treffen van preventieve maatregelen zetten we waar mogelijk onze reguliere producten in, zoals informatie en advies, bemiddeling, schuldregeling, lening en budgetbeheer. De eerste ervaringen met de pilot van de jongerenaanpak zijn positief. Via een laagdrempelig jongerenspreekuur slagen we erin om een groep jongeren met schulden daadwerkelijk te bereiken. Via de Eurocoaches en hun begeleiding lukt het ons om jongeren gemotiveerd te krijgen iets te ondernemen tegen hun financiële problemen. Hierdoor kunnen ze met een stabiele financiële situatie op werk- en/of scholingstrajecten worden gezet. Uit de reacties van jongeren blijkt dat zij tevreden zijn over de aanpak, en met name over het maatwerk dat geboden wordt en over de financiële zaken die worden geregeld.

Activiteiten

We bespreken in deze notitie de volgende maatregelen die voortvloeien uit de nota 'Uitsluiting uitgesloten'. De budgetteringscursus in groepsverband is voornamelijk niet ontwikkeld, omdat we een pilot zijn gestart met een kleine doelgroep, die meer belang heeft bij individuele begeleiding in de vorm van een coach. Bij de voorlichting 'Let's Talk About Money' werken de jongeren al in groepsverband met elkaar. We willen dubbelingen voorkomen.

1. Vergroten kennis medewerkers instellingen
2. Centraal meldpunt schuldhulpverlening;
3. Spreekuur voor jongeren;
4. Budgetbegeleiding met de Eurocoach;
5. Schuldregeling;
6. Lening voor jongeren met een borgstelling en uitgestelde aflossing;
7. Preventief budgetbeheer;
8. Let's talk about money (LTAM);
9. Gastlessen bij het Noorderpoortcollege en het Alfacollege;
10. De campagne 'Jouw schuld = jouw schuld';

Vergroten kennis medewerkers instellingen

Om schulden te voorkomen is het van belang dat mogelijke problemen tijdig worden gesignaleerd en aangepakt. Het is belangrijk dat organisaties die in aanraking komen met jongeren die dergelijke problemen hebben (of dreigen te krijgen), dit herkennen en hierop actie kunnen ondernemen. Deze kennis vergroten we onder meer door voorlichtingsmateriaal te ontwikkelen en via workshops en andere (voorlichtings)bijeenkomsten deze instellingen te informeren. Organisaties kunnen op eigen verzoek of op initiatief van de preventiemedewerkers van de Groningse Kredietbank (GKB) voorgelicht worden.

Stand van zaken

In 2007 en het eerste deel van 2008 hebben veel organisaties gebruik gemaakt van de voorlichting over omgaan met geld, schuldhulpverlening, de werkwijze en mogelijkheden van de GKB. Er is voorlichting gegeven aan diverse externe organisaties¹. We richten ons in de externe voorlichting afwisselend op leerlingen, schuldenaren, schuldeisers en professionals. In de tweede helft van 2008

¹ Waaronder het Noorderpoortcollege (NPC), het Alfacollege, het Guyot-instituut, de Lieflandschool, het Hoendiephuis, LAVG Gerechtsdeurwaarders, het Lokaal Platform Integrale Schuldhulpverlening en Verslavingszorg Noord-Nederland.

wordt de voorlichting voortgezet, zoals aan de Ouder Kind Centra, de GGD-Jeugdgezondheidszorg, de MJD en de Basegroep.

De 'Groningse Schuldenwijzer', bedoeld als handvat voor intermediairs en hulpverleners die werken met mensen die financiële problemen hebben of dreigen te krijgen, is in 2007 geactualiseerd en is begin 2008 verspreid onder de instellingen in de stad.

Centraal meldpunt schuldhulpverlening

Wanneer problemen worden herkend, is het van belang dat organisaties ook weten waar zijzelf of hun klanten terecht kunnen voor ondersteuning of hulpverlening. Met het centraal meldpunt schuldhulpverlening van de GKB geven we invulling aan een informatie- en vraagbaakfunctie, waar scholen, hulpinstellingen en andere organisaties terecht kunnen voor vragen op het gebied van schuldproblemen.

Ook iedere burger van Groningen met financiële problemen kan zich dagelijks melden bij de GKB op het aanmeldspreekuur. Klanten worden zo goed mogelijk geholpen door gerichte informatie, een advies, een bemiddeling (een getroffen aflosregeling met een schuldeiser) of een crisisinterventie of gerichte doorverwijzing bij achterliggende (psychosociale) problematiek. Dit geldt ook voor jongeren van 18 jaar en ouder.

Stand van zaken

Door onder meer de voorlichting hebben we geconstateerd dat de drempel om advies te vragen is verlaagd en de duidelijkheid over de mogelijkheden van de GKB (ook voor jongeren) is vergroot. Niet alleen de hulpinstellingen, maar ook scholen als het Alfacollege en het NPC maken gebruik van de consultfunctie van het centraal meldpunt. Jongeren die zich melden op het aanmeldspreekuur, helpen we met budgetadviezen en door te bemiddelen met schuldeisers.

Spreekuur voor jongeren

De eerdergenoemde voorlichting aan organisaties in 2007 hebben we gebruikt om de behoeften van de jongeren te peilen. Gebleken is dat jongeren de stap naar het centraal meldpunt niet gemakkelijk maken. Daarom is begin 2008 in de vorm van een pilot een laagdrempelig spreekuur voor jongeren opgezet. Doel is jongeren op een snelle en op hun behoeften aangepaste manier financiële adviezen te geven.

Stand van zaken

Per 1 februari 2008 hebben we een spreekuur voor jongeren ingesteld, vooralsnog in de vorm van een pilot voor de duur van 1 jaar. De consultants die het spreekuur bemensen, zijn hiervoor speciaal opgeleid. In de pilot werken we met jongeren tussen de 18 en 23 jaar die zich aanmelden of zijn aangemeld bij het Jongerenloket. Deze groep wordt onderscheiden in:

- de nieuwe instroom van het Jongerenloket/Groningen@work: gemiddeld 40 tot 50 per maand, waarvan 2/3 binnen 6 weken uitstroomt en
- het bestaand bestand van het Jongerenloket/Groningen@work: 205 jongeren, waarvan 150 jongeren schulden hebben.

Voor de nieuwe instroom van het Jongerenloket geldt dat het spreekuur van de GKB wekelijks wordt gehouden op de locatie van de DSW. De groep jongeren tussen de 18 en 23 jaar die zich hebben aangemeld bij het Jongerenloket, neemt hier immers deel aan Groningen@Work. Voor deze aanpak is gekozen omdat het letterlijk bij de doelgroep in huis is en de jongere niet over een extra drempel heen hoeft om hulp te vragen.

De jongere die niet financieel zelfredzaam is (weinig/geen inzicht in de eigen financiën, het hebben van schulden) wordt verplicht naar het spreekuur te gaan. Dit geldt niet voor de mogelijke

vervolgtrajecten. De consultant van het Jongerenloket verricht deze eerste screening en verwijst. Het accent ligt op preventie en het budgettair oplossen van financiële problemen.

Voor het bestaand bestand van het Jongerenloket geldt dat we voor deze groep in 1 jaar een inhaalslag willen maken. Klanten met financiële problemen worden opgeroepen voor een gesprek. Zij krijgen een financiële screening en een adequaat advies hoe verder te gaan.

De bestaande groep heeft vaak al te maken met ernstige financiële problematiek. Voor hen zal wellicht vaker een schuldregeling en lening onder borgstelling met uitgestelde betaling ingezet worden. Tijdens het spreekuur kunnen klanten gebruik maken van de producten: informatie en advies, bemiddeling, crisisinterventie, verwijzing naar de Eurocoach, verwijzing naar (psychosociale) hulpverlening en begeleiding door de GKB (schuldregeling, preventief budgetbeheer, beschermingsbewind, WSNP, lening).

Budgetbegeleiding met de Eurocoach

Jongeren met een bijstandsuitkering kunnen moeite hebben om hun financiële situatie op orde te krijgen en te houden. Jongeren kunnen bij het omgaan met hun financiën ondersteund worden door een 'eurocoach'. Doel is middels coaching door een financieel deskundige de financiële zelfredzaamheid van jongeren te vergroten.

De Eurocoach wordt ingezet voor de budgetbegeleiding van jongeren. De Eurocoach begeleidt de jongeren in maximaal 6 gesprekken. De caseload bestaat uit maximaal 40 klanten.

Tijdens de begeleiding kunnen de volgende zaken aan de orde komen: administratie ordenen (op basis van het Nibud-administratie systeem), crediteurenlijst maken, contact leggen met crediteuren, budgetoverzicht maken, keuzes maken, nagaan van regelingen en voorzieningen, sociale kaart, abonnementen opzeggen, het kasboekje, omgaan met reclame/groepsdruk en begeleiden naar (psychosociale) hulpverlening, dan wel begeleiding door de GKB.

De Eurocoach kan de begeleiding zowel bij de DSW, als bij de jongere thuis doen. Het gaat om maatwerk op basis van de individuele behoefte van de jongere.

Stand van zaken

Er zijn 2 consultants speciaal opgeleid voor de functie van Eurocoach. De inzet van een Eurocoach is gekoppeld aan het spreekuur voor jongeren. De jongere, die langdurige en/of individuele begeleiding nodig heeft, kan gebruik maken van een Eurocoach. Met ingang van 1 februari 2008 is de pilot gestart. Over de periode 1 februari tot 1 juni 2008 zijn er 29 aanmeldingen geweest vanuit het Jongerenloket. Er hebben 47 (vervolg)gesprekken plaatsgevonden. Hieruit zijn 23 adviezen en 2 bemiddelingen voortgevloeid. Eenmaal is een schuldregeling aangevraagd, eenmaal is een lening aangevraagd en één jongere heeft deel kunnen nemen aan de reguliere cursus 'rondkomen kun je leren'. De Eurocoach heeft 5 begeleidingen gedaan.

Vanuit Groningen@work zijn in dezelfde periode nog eens 13 aanmeldingen geweest. Er hebben 32 (vervolg)gesprekken plaatsgevonden. Hieruit zijn 4 adviesgesprekken, 1 bemiddelingsgesprek en 27 begeleidingen van de Eurocoach voortgekomen.

Schuldregeling

We proberen schuldregelingen voor jongeren tot een goed einde te brengen. Dit doen we onder meer via de ondersteuning van (preventief) budgetbeheer en de inzet van het product 'lening voor herfinanciering' of sanering van de schulden. Wel stellen we voorwaarden aan de schuldregelingsaanvraag. Zo moet de jongere zijn of haar motivatie duidelijk laten blijken en zal er enige draagkracht moeten zijn. De jongere moet bereid zijn eventuele vermogensbestanddelen, zoals de scooter, te verkopen. Verder spelen de toekomstperspectieven van de jongere een belangrijke rol: heeft de jongere de psychosociale problemen onder controle, wordt de jongere begeleid door maatschappelijk werk of de Eurocoach?

Stand van zaken

Ondanks dat het door de opstelling van schuldeisers of het ontbreken van afloscapaciteit lastig blijft om de schulden van jongeren te saneren, hebben we de schuldregeling toegankelijker gemaakt voor jongeren door de toelating te koppelen aan duidelijke voorwaarden en de inzet van het product budgetbeheer. Wanneer we er niet in slagen om tot een akkoord te komen met de schuldeisers, proberen we toelating tot het wettelijk schuldsaneringstraject te bewerkstelligen. Verder hebben we voor jongeren een lening met uitgestelde aflossing mogelijk gemaakt.

Leningen voor jongeren met een borgstelling en uitgestelde aflossing

Door het verstrekken van leningen met borgstelling en een uitgestelde aflossing worden de mogelijkheden om jongeren te helpen vergroot.

Stand van zaken

In februari 2008 zijn we hiermee van start gegaan. Bij het verstrekken van dit soort leningen is er sprake van maatwerk: we wegen alle omstandigheden van de jongere, zoals de leeftijd, de hoogte van de schuld, de genoten opleiding en de kans op werk. De jongere moet binnen drie jaar uitzicht hebben op meer inkomen, bijvoorbeeld door het vinden van werk. Tot de leeftijd van 23 jaar betaalt de jongere alleen maar rente, daarna moet er afgelost worden. Mocht de jongere voor zijn 23^e jaar gaan werken en een hoger inkomen hebben, dan moet hij meer gaan aflossen. De leningen worden geregistreerd bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) in Tiel. Na het aflossen van de schuld blijven de jongeren daar nog 5 jaar geregistreerd. Dat betekent dat ze in die tijd niet ergens anders een lening kunnen afsluiten, ook geen hypotheek voor een eigen woning. Tot 1 juni 2008 is er slechts eenmaal gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Onder andere het Jongerenloket, de Eurocoaches, de MJD en de Stichting Huis hebben hierover inmiddels gerichte voorlichting gehad, waardoor we voor het tweede half jaar van 2008 meer aanvragen verwachten.

Preventief budgetbeheer

Preventief budgetbeheer zetten we in wanneer een schuldregeling (nog) niet mogelijk is. Dit product wordt ingezet bij de jongere in schuldproblemen om de (financiële) situatie te stabiliseren en de jongere lucht te geven om zijn of haar leven weer op orde te krijgen. Aan de inzet van preventief budgetbeheer verbinden we de voorwaarde dat er sprake is van een intensief begeleidingstraject gericht op bewustwording, eigen verantwoordelijkheid, gedragsverandering en motivatie, met duidelijke afspraken tussen alle betrokkenen: jongere, GKB en de Eurocoach of hulpverlener.

Stand van zaken

Per 1 juni 2008 voeren we regulier budgetbeheer uit voor 55 jongeren tot 27 jaar. Daarnaast zitten er 32 jongeren tot 27 jaar in preventief budgetbeheer. Verder voeren we voor 6 veelplegers tot 27 jaar budgetbeheer uit.

Let's Talk About Money (LTAM)

In deze voorlichting krijgen jongeren tot en met 27 jaar, die een bijstandsuitkering hebben aangevraagd, informatie over regelingen en voorzieningen op het gebied van inkomen, bestaande hulpverleningsvormen, omgaan met geld, en werk- en leertrajecten. De GKB levert een bijdrage aan het onderwerp omgaan met geld.

Stand van zaken

In 2007 is het voorlichtingsproject voortgezet en geprofessionaliseerd: zowel inhoudelijk als op personeelsgebied is een kwaliteitsslag gemaakt. De voorlichters hebben een presentatietraining gevolgd. Van 1 januari tot 1 juni 2008 hebben 188 jongeren deelgenomen aan de voorlichting. Er is 7 maal voorlichting gegeven. In de tweede helft van 2008 worden de voorlichtingen gecontinueerd.

Gastlessen middelbaar onderwijs

Binnen het Noorderpoortcollege (NPC) en Alfacollege worden al enige jaren gastlessen gegeven. Het materiaal voor de gastlessen is ontwikkeld. In de lessen komen de volgende onderwerpen aan de orde: hoe ga ik met mijn geld om, hoe voorkom ik schulden, hoe ga ik met schulden om en wat is schuldhulpverlening? De lessen richten zich op bewustwording van de jongere: welke keuzes maak ik en hoe zorg ik voor een financieel gezonde toekomst?

Stand van zaken

In 2007 en 2008 zijn de gastlessen gecontinueerd. Daarnaast zijn in 2007 en ook in 2008 gastlessen gegeven over schuldhulpverlening en sociale kredietverlening. We hebben ons daarbij gericht op leerlingen die na hun opleiding als bank- en verzekeringsmedewerkers aan de slag gaan. Op deze manier maken ze kennis met de valkuilen bij en gevolgen van onverantwoorde kredietverlening en dragen we bij aan het verantwoord werken/lenen binnen de financiële wereld. Tot 1 juni 2008 ging het in totaal om 6 groepen van 25 leerlingen.

Campagne 'Jouw schuld = jouw schuld'

Met deze campagne willen we jongeren bewust maken van hun financiële gedrag en willen we jongeren erop wijzen tijdig hulp te zoeken. De campagne heeft inmiddels een reikwijdte van 24.000 leerlingen. Een achterwacht dient als opvang voor jongeren die naar aanleiding van het materiaal en de website vragen hebben over, dan wel problemen hebben met omgaan met geld. Een door de GKB ontwikkeld lespakket wordt gebruikt door de eerste lijn (mentoren) als voorlichtingsonderdeel. Voor vragen kunnen leerlingen terecht bij de tweede lijn (leerlingbegeleiders). Bij complexe problematiek worden leerlingen verwezen naar het spreekuur van de GKB op locatie.

Stand van zaken

De startbijeenkomst van de campagne heeft in september 2007 plaatsgevonden. Er is lesmateriaal ontwikkeld en verspreid. Hetzelfde geldt voor folders, stickers en posters. De website jouwschuld.nl is ontwikkeld en gecombineerd met de GKB-site. Het spreekuur GKB en IB-Groep is van start gegaan. Verder is door de GKB en de IB-Groep aandacht besteed aan de deskundigheidsbevordering van de medewerkers van het NPC. Er is gecommuniceerd over de campagne door onder meer persberichten, interviews en artikelen. We hebben deelgenomen aan de conferentie Aanpak Problematische Schulden. De APS Award (publieksprijs) is gewonnen. Extra promotiemateriaal in de vorm van CD en rap en shirts is ontwikkeld en geproduceerd. Er is in de campagne samengewerkt met de IB-Groep, de Kredietbank Hoogezand en de Volkskredietbank Appingedam.

Naar aanleiding van de publieksprijs en de landelijke belangstelling voor de campagne tijdens de conferentie APS Kerckebosch is besloten om in 2008 de campagne nog steviger neer te zetten binnen het NPC en om landelijk het idee/concept over te dragen. De uitvoering van het spreekuur door GKB en IB-Groep is voortgezet.

We zijn bezig met een rondje Stad en Ommeland: een ronde langs een groot aantal locaties in de stad en provincie Groningen, waarbij de campagne extra onder de aandacht van leerlingen en docenten gebracht wordt. We flyeren en de rappers treden op. Inmiddels zijn 8 locaties bezocht.

Er hebben verschillende landelijke presentaties plaatsgevonden: zowel het onderwijs, de (schuld)hulpverlening, het Nibud als gemeenten hebben interesse getoond in de formule.

In opdracht van de provincie Groningen is een korte film in ontwikkeling als onderdeel van een serie afleveringen over jongeren en omgaan met geld (ETV). De film is in juni 2008 uitgezonden op RTV Noord en zal door ETV landelijk bij haar collega's van de diverse ROC's onder de aandacht gebracht worden.

We gaan de komende periode verder met de landelijke presentaties en overdracht van het concept. Het Alfacollege is inmiddels ook geïnteresseerd. Op de gemeentedag (14 juni 2008) hebben we het concept onder de aandacht gebracht en we zijn aanwezig op New Attraction: een Urban muziekmanifestatie waar duizenden jongeren bijeen komen op het Kardingeterrein in Groningen. We zullen flyereren, we hebben een website link en een advertorial op de timetable. Verder treden de rappers op en vertonen we de film van ETV.

Tot slot

Hoewel we op velerlei gebied druk bezig zijn om schuldproblematiek onder jongeren te bestrijden, kunnen we het niet alleen en hebben we medewerking nodig van externe organisaties. Samenwerking is essentieel om de schuldproblematiek onder jongeren het hoofd te kunnen bieden. Als gemeente hebben we daarbij een regierol. We houden het integrale karakter van de schuldhulpverlening in het oog en werken samen met scholen en hulpinstellingen aan bewustwording en gedragsverandering van de jongeren. Schuldproblematiek onder jongeren is een complexe materie, waarbij de opstelling van schuldeisers en de financiële opvoeding door ouders een belangrijke rol spelen. Wij leveren met de bovenvermelde activiteiten aan de aanpak van schuldproblemen bij jongeren ons inziens een waardevolle bijdrage.

